

ТЕМИТЕ В МЕДИИТЕ

28.08.2024 г.

[Откриха златни монети от времето на Юстиниан Велики край Троян](#)

- [fakti.bg](#)
- [bulnews.bg](#)
- [dariknews.bg](#)

Край село Дебнево се провеждат археологически разкопки Снимка: YouTube Пет златни монети от времето на Юстиниан Велики са открити при археологически разкопки в троянското село Дебнево, предаде [dariknews.bg](#). Монетите са били разпилени по пода на опожарено жилище от по-късен период. Това съобщи доц. д-р Стилиян Иванов от Националния исторически институт с музей към Българска академия на науките, който ръководи археологическата експедиция, проучваща крепостта „Калето“ над селото. За шеста поредна година доц. Иванов и помощниците му Доротея Иванова и специалистът от Чипровския музей Мирослав Марков правят разкопки на археологическия обект „Калето“ над село Дебнево. Част от екипа са и млади археолози от Великотърновския университет. „През тази година най-интересната археологическа ситуация е едно ранносредновековно жилище, което е опожарено. В други случаи подобни жилища се откриват без останки от вътрешната конструкция, докато тук имаме рядката възможност да видим дървената облицовка на жилището, която, макар и в овъглен вид, е ясно различима. То трябва да се отнесе някъде към 10-и век, към времето на управление на българските царе Симеон и Петър“, разказа доцентът. Собствениците са изоставили целия инвентар в жилището - два железни сърпа, железни инструменти, тока за колан, три бронзови пръстена, различни по размер керамични съдове, от които може да се съди, че са се занимавали със земеделие, добави той. „Най-интересната находка от жилището е откриването на пет разпилени по пода златни монети. Две от тях са силно пострадали от пожар. Интересното при тях е, че те са доста по-ранни от съществуването на това ранносредновековно жилище. Те са от 6-и век, от времето на император Юстиниан I. Най-вероятно са открити от тези, които са изграждали жилището и които в последствие са ги съхранили. Макар че не са били в обръщение, тези монети са били достатъчно ценни, поради това че са от злато – материал, който е доста ценен и през Средновековието“, разказа археологът. Проучванията на крепостта „Калето“ над Дебнево започват през далечната 1974 г. и след няколко археологически сезона са преустановени за десетилетия. През 2019 г. са възстановени отново благодарение на финансиране от Министерство на културата и Община Троян. Според доц. Иванов площта на крепостта е 18 декара, като част от

крепостните стени са добре запазени, а друга са пострадали, тъй като материал от тях е използван при строежа на близкото селище. Крепостта се намира на естествено укрепен хълм, близо до реката и до обработваеми земи. Това са предпоставки тя да бъде населявана през различни исторически периоди. Има няколко укрепления едно върху друго и жилища от близо десет археологически хоризонта, насложени един върху друг, обясни доцентът. Той разказа, че са открити следи от голямо тракийско селище от 4-3-ти век пр. Хр., три фази на обитаване от късната Античност (4-6-и век), Първото българско царство, некропол от Второто българско царство и Османския период. Според работни хипотези хълмът активно е бил обитаван и през 18-и век заради кърджалийските вълнения по това време. Проучванията ще продължат до края на месец август, след което ще се предприемат действия по теренна консервация на разкритите през сезона археологически структури.

[Успех! Наши ученици грабнаха 5 медала на престижна олимпиада](#)

- standartnews.com

По астрономия и астрофизика

Най-добрите български ученици по астрофизика спечелиха 5 медала на Международната олимпиада по астрономия и астрофизика в Бразилия. Това съобщиха от Сдружението на олимпийските отбори по природни науки.

Тази година в олимпиадата участваха над 260 гимназисти от 53 държави. Представители на българския отбор завоюваха 2 сребърни и 3 бронзови отличия.

Сребърните отличия бяха присъдени на Баян Гечев (12 клас) и Лора Лукманова (11 клас). И двамата са от Софийската математическа гимназия (СМГ). Бронзовите медали получиха Калоян Цанев (11 клас в Първа частна математическа гимназия), Елена Йорданова (10 клас в Математическата гимназия в Русе) и Стела Бинева (11 клас в Природо-математическата гимназия в Хасково).

Ръководители на българския отбор на олимпиадата са Никола Каравасилев и Захари Дончев от Института по астрономия към БАН.

До момента български ученици са печелили на Международната олимпиада по астрономия и астрофизика 63 медала - 14 златни, 23 сребърни и 26 бронзови.

[Около 1/4 от птиците в България са застрашени от изчезване](#)

[Асен Игнатов: България е с едно от най-богатите биоразнообразия в Европа](#)

[Bulgaria ON AIR](#)

Около 100 от установените у нас малко над 400 вида птици са включени в Червената книга като застрашени от изчезване. Застрашени са черен щъркел, скален орел, червен кълвач и гълъб хралупар.

“България е с едно от най-богатите биоразнообразия в Европа, може би заедно с Гърция и Испания. По отношение на това как се разпознават птиците, белият щъркел лесно се разпознава, той живее близо до хората, докато черният щъркел не живее близо до човека. Скалният орел, когато го видим от разстояние, прави V-образен профил, докато царският орел е с крила като линия”, сподели в неделното издание на “България сутрин” д-р Асен Игнатов от Националния природонаучен музей - БАН. Наблюдаването на птици е едно от най-разпространените хобита в Западна Европа, Австралия и Америка. Важното е хората да са снабдени с бинокли.

"Аз от малък обикалям. Когато завърших средното си образование вече бях ходил почти навсякъде из страната, заедно с група съученици, с които наблюдавахме миграцията на птиците. Интересно е да се наблюдава в природата, сега точно започва миграцията на белите щъркели. Сега наблюдаваме по-ранна миграция, едно време миграцията започваше средата на август, а сега започват да се събират щъркелите още в края на юли. С промяната на климата се промени и миграцията, много щъркели започват да идват през месец май и започват рано да отглеждат малките”, допълни д-р Игнатов пред Bulgaria ON AIR.

2024 г. е обявена за годината на белия щъркел. Щъркелът, освен че е предвестник на пролетта, той е много близо до човека и често го срещаме и като птицата, която носи бебетата, както и в различни приказки.

“Има заплахи за белия щъркел, една от тях е електричеството. По време на миграция, когато накачат големите ята по жиците и тези стълбове, които не са изолирани извън населените места, има голяма смъртност на щъркелите, които идват от север. Тук можем да включим и поставянето на отрова срещу гризачи, което е нелегално. Белият щъркел се храни с гризачи и често наблюдаваме натровени щъркели”, разкри гостът.

[Музеят на розата приема изложба за българския принос в културно-историческото наследство на Обединена Европа](#)

- presstv.bg

На 28 август (сряда) 2024 г. от 17:30 часа Музеят на розата съвместно с РАЦ-Казанлък домакинстват на документалната изложба: „Българският принос в културно-историческото многообразие на Обединена Европа“.

Входът е свободен.

Панелната експозиция е подготвена от Научния архив на Българската академия на науките и включва 22 постера.

Изложбата включва документални свидетелства за дейността на българските книжовници и просветители, автобиографични и биографични документи, ръкописи на трудове, дневници, мемоари и спомени на наши учени, държавни, обществени, културни и военни дейци – членове на БАН. Акцент в експозицията е идеята за обединена Европа – с документи и фотографии от богатия архив на акад. Иван Шишманов, основател и пръв председател на Българската секция на Паневропейския съюз. Те убедително говорят, че още през 30-те години на XX век България възприема идеите на паневропеизма за сближаване и сътрудничество между всички европейски народи на политическа, икономическа и културна основа.

Представените в изложбата архивни материали са и своеобразен принос в културната програма по време на българското председателство на Съвета на Европейския съюз през 2018 година.

Гостуването на документалната изложба е по случай 155-та годишнина от създаването на БАН и предстоящото подписване с община Казанлък на меморандум за сътрудничество.

Интересната експозиция ще бъде достъпна за посещения от гражданите до края на месец септември 2024 година.

[Пак 4.6 по Рихтер в Гърция](#)

- plovdiv-online.com

Земетресение от 4,6 по Рихтер беше регистрирано снощи в Гърция. Това сочат данните на Геофизичния институт към БАН.

Трусът е бил с дълбочина 15 км.

Станал е минути преди 23 часа на 54 км северно от град Халкида.

Графика: НИГГГ-БАН